

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **M.B.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 287 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 29 stycznia 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie SSN M.B. od rozpoznania kasacji

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 28 września 2023 r., sygn. akt II AKa 332/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 179/20,

na podstawie art. 42 § 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił

wyłączyć sędzię SN M.B. od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KK 252/24.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa o sygn. akt II KK 252/24, w związku z wniesieniem przez obrońcę skazanego M.B. kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. akt II AKa 332/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 179/20.

Zarządzeniem z dnia 5 czerwca 2024 r., Prezes Izby Karnej przydzielił przedmiotową sprawę do referatu SSN A.R..

W dniu 24 czerwca 2024 r., obrońca skazanego wystąpiła z wnioskiem o wyłączenie SSN A.R. w trybie art. 41 § 1 i 2 k.p.k. od udziału w rozpoznaniu tej sprawy z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności, wynikające w fakcie powołania go na urząd sędziego Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem KRS ukształtowanej w myśl ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Wniosek ten, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej z dnia 2 lipca 2024 r., został przydzielony do rozpoznania sędzi SN M.B.

W dniu 4 listopada 2024 r. obrońca skazanego zwróciła się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 i 2 k.p.k. SSN B. od rozpoznania sprawy z wniosku o wyłączenie SSN A.R. od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KK 252/24 z powodu wątpliwości odnośnie do jej bezstronności i ze względu na treść zasady *nemo iudex in causa sua*.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2024 r., sygn. akt II KK 252/24, Sąd Najwyższy wyłączył SSN M.B. od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego SN A.R.

Wniosek ten (o wyłączenie sędziego) następnie, postanowieniem Prezesa Izby Karnej z dnia 20 listopada 2024 r. został przydzielony do referatu SSN J.G.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt II KK 252/24, wyłączył SSN A.R. od udziału w sprawie w przedmiocie rozpoznania kasacji wniesionej przez obrońcę M.B., zarejestrowanej pod sygn. II KK 252/24, a w dniu 4 grudnia 2024 r., zarządzeniem Prezesa Izby Karnej, przedmiotowa sprawa została przydzielona do referatu sędzi SN M.B.

Pismem z dnia 19 grudnia 2024 r. obrońca skazanego wniosła o wyłączenie SSN M.B., w trybie art. 41 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 ust. 1 EKPCz, art. 47 KPP oraz art. 19 ust. 1 TUE od rozpoznania sprawy sygn. akt II KK 252/24 z uwagi na niespełnianie przez tę sędzię wymogu instytucjonalnej bezstronności w rozumieniu przywołanych wyżej przepisów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu od rozpoznania sprawy, jeśli istnieje okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności przy jej rozpoznawaniu. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (zob. post. SN z 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21). W tej kwestii wypowiedział się już Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu, w postanowieniu z dnia 14 listopada 2024 r., rozpoznając wniosek obrońcy o wyłączenie SSN M.B. od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN A.R. od rozpoznania sprawy sygn. akt II KK 252/24. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie przedstawioną tam argumentację w pełni podziela.

Złożony przez obrońcę skazanego wniosek z dnia 19 grudnia 2024 r. opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem M.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Krajowa Rada Sądownictwa nie reprezentuje środowiska sędziowskiego, a zatem nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego wadliwie ukształtowanej KRS, odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego – do których grona przystąpiła, dzięki tej procedurze, M.B., z uwagi na wyjątkowy statusu Sądu Najwyższego i kluczowe kompetencje tego Sądu dla zapewnienia niezakłóconego, prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawnego oraz

obiektywnych standardów niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podtrzymuje wielokrotnie już wyrażany w orzecznictwie pogląd o zachowaniu mocy obowiązującej tej uchwały, mającej moc zasady prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22; z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23 i z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22).

Powyższe uwagi w sposób szczególny odnoszą się do sędziów Sądu Najwyższego, pierwotnie powołanych do byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, której szeregi zasilala do momentu likwidacji tej Izby w lipcu 2022 r. sędzia M.B., wcześniej będąca prokuratorem Prokuratury Krajowej i założycielką stowarzyszenia *Ad vocem*, wyrażającego jawne poparcie dla ówczesnego Prokuratora Generalnego (będącego jednocześnie Ministrem Sprawiedliwości, a więc przedstawicielem władzy wykonawczej). Zależność Izby Dyscyplinarnej SN od władzy politycznej budziła istotne zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mogąc wywołać także w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności tej Izby, toteż uznał on, iż Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce). W czasie orzekania w tej Izbie, sędziowie w niej orzekający wielokrotnie okazywali lekceważenie wobec wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego – m.in. poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej przez TSUE. Dopuściła się tego między innymi SSN M.B., rozpoznając sprawę sygn. akt I DO 16/21 w dniu 15 grudnia 2021 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2024 r., sygn. akt II KK 252/24).

Z uwagi na wadliwość powołania SSN M.B. na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, a także na jej wcześniejszą przynależność do Izby Dyscyplinarnej, która, jak przesądził TSUE, nie była sądem – w rozumieniu prawa krajowego i europejskiego, nie można uznać, że jako sędzia, M.B. daje pełne gwarancje

bezzstronnego rozstrzygania spraw, w sposób niebudzący podejrzeń o stronniczość czy zależność od czynników zewnętrznych. Powyższa konkluzja nabiera w niniejszej sprawie szczególnego znaczenia, ponieważ jednym z zarzutów podniesionych w kasacji jest nienależyta obsada Sądu II instancji, w związku z udziałem w wydaniu zaskarżonego orzeczenia sędzi powołanej na urząd Sędziego Sądu Apelacyjnego w Lublinie w tej samej, co sędzia SSN M.B., nieprawidłowej procedurze z udziałem tzw. neo-KRS.

W celu zapewnienia skazanemu prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą, uwzględniając, że w sprawie ziściły się przesłanki określone w art. 41 § 1 k.p.k., a zarazem mając na uwadze obawę, że wydane z udziałem SSN M.B. orzeczenie w sprawie II KK 252/24 dotknięte byłoby wadą rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej, należało orzec jak na wstępie.

[WB]

[a.ł]